

razlaga veliko krivico in škodo, ki Gorenjski strani preti po razpustu te gimnazije. Oba predloga se izročita šolskemu odseku, v katerega so bili takoj izvoljeni gg. Detela, dr. Vošnjak, Klun, baron Apfaltrern, vitez Gariboldi, dr. pl. Schrey in dr. vitez Vesteneck.

### Naši dopisi.

Iz Rusije 21. sept. — 7. — Jako zanimivo in podučno je primerjati Avstrijske, posebno Dunajske in Peštanske časopise od letošnjega in lanskega leta. Ti časopisi so septembra meseca lanskega leta vriskali veselja, češ, da je Ruska armada pobita, Rusija da nima več vojakov, panslavizem (kaj so hoteli s tem reči, sami ne vedó) da je pod Plevno pokopan, Turki da so rešili Evropo in oteli civilizacijo napadov barbarov, Črno goro da bo Avstrija iz usmiljenja, kakor koklja pišče, vzela pod svoje perote; med tem so tudi Donavski monitorji dali Belgraškim Srbom povohati nekoliko svojega dima itd. — Letos pa ti časniki pravijo: naše hrabre armade so pri Doboji možko odbile tretji in četrti napad Bošnjakov; naša vlada bo sklenila s Srbijo in Črno goro zvezo proti ustašem; z veliko slavo so naše armade vzele Sarajevo, tukaj in tam so popolnem pobile sovražnika; mobilizira se še toliko in toliko tisoč armade, sklicujejo se rezervisti rezervistov; glavni stan se vrača v Brod, da bo bliže k Dunaju; s slavyanskimi kneževinami ne bomo sklepali zveze, mi, ki moremo sami ugnati puntarje; šestdeset milijonov smo že davno postrelili, pa vendar smo bogati, dasiravno ne vemo, od kod bomo vzeli denarja za vojne stroške; kot odlični kulturtregerji obešamo puntarje, ker to je najboljši pripomoček omikati divjake, le nekatere vjete pošiljamo v verigah v Avstrijo; naše armade so z vsem prav dobro oskrbljene, samo zebe jih večidel in lačni so naši hrabri vojaki skoraj vsak dan; ranjene puščamo po nekoliko dni ležati na cestah in po polji, ker ni vozov, da bi jih domu prevaževali, pa tudi puntarji nas po potih nadlegujejo; a ko bodo puntarji ugnani, če bodo, prej ko pride druga toča, bomo sultana, mož beseda! posadili na Bošnjaški prestol, če mu ne podá prej Midhad-paša Angleških škarjic. — Nehoté se čitatelj takih čenč spominja Avstrijske prislovice: „Nube felix Austria, bella alii gerant.“ Najboljši zakon bil bi Avstro-ruska zveza. — Pa brez zamere, ako ta nasvet ni všeč merodajnim krogom.

V začetku Rusko-turške vojske, kakor sem o svojem času „Novicam“ sporočal, se je v Rusiji nabiral denar in druge stvari za preskrbljenje ranjenih in bolnih vojakov. S kakošnim vspehom se je nabirala za ranjene, sem takrat tudi omenil: kmetje revne vasice Peščane so v ta namen zložili 80 rubljev 24 ur, predno je bila vojska napovedana; bogata stolica Moskva pa je na dan napovedane vojske še imela pripravljenih milijon rubljev; vsega denarja po vsej Rusiji se je v ta namen nabralo skoraj 5 milijonov rubljev. Gospodarila je s tem denarjem družba „rudečega križa“ pod varstvom same cesarice. Glavni sedež te družbe je bil v Petrogradu. Ta družba je imela v vsakem gubernskem mestu kakor tudi v mnogih ujezdih svoj podkomitet, kateri je v svojem mestu po občnih pravilih na stroške svojega mesta skrbel za ranjene, ter v glavni komitet le mesečne račune o svojem delovanju pošiljal. V gubernskem mestu, kjer Vaš dopisnik živi, ki je imel priložnost delovanje komiteta opazovati, je šlo to delo tako-le: Ko je bila vojska napovedana, se je komitet sestavil iz omikanih oseb mestnega prebivalstva. Mestni zastop, gubernsko zemstvo, ujezdno zemstvo in

oddelne osebe so zložili 30.000 rubljev kapitala, katerega po pravilih se niso smeli dotakniti do največje zadrege, ampak rabili so se le procenti. Komitet „rudečega križa“ je potem najel veliko in pripravno hišo ter jo predelal v bolnišnico z 260 posteljami; najel je oskrbnika, kateremu se je 80 rubljev na mesec plačevalo, njegovemu pomočniku pa 50 rubljev na mesec, najel je zdravnikov in družega potrebnega osebja in raznih priprav. 20 gospej po 3 na dan, so po vrsti stregle v bolnišnici. Od začetka do konca so 1000 mož ranjenih in bolnih pripeljali iz Bolgarije in iz Azije v našo bolnišnico. Izmed njih jih je šest umrlo, 994 pa ozdravilo. Morda bodo čitatelji „Novic“ začudeni vprašali: kako je bilo vse to mogoče, če se kapital ni smel rabiti? Se li čudeži godé v Rusiji? Od tisoč mož tifoznih in v vojski ranjenih, katere so se tako daleč in večidel pozimi privraževali, se jih je ozdravilo 994 mož. — Res je tako! Dobra volja in ljubezen delajo čudeže. Vsak je žrtvoval po svoji moči, da ni bilo treba kapitala rabiti, premožni posestnik in kupec po 5, po 10, po 20, bogati še več rubljev na mesec, učitelj, ki prejema 100 rubljev mesečne plače, je žrtvoval po 3 do 5 rubljev vsak mesec, kmet, če ni imel denarja, je prinesel v mesto kos platna, gnjat, mesa, ovčjo kožo, funt masla, nekoliko jajc. V bolnišnici se je gledalo na to, da je carstvovala vedno največja snaga in čistota, zrak je bil vedno čist, toplota vedno taka, da je bila bolezn primerna; gledalo se je na to, da bolniki niso trpeli nikakoršnega pomanjkanja. Da jim ni bilo dolg čas, ko so kolikor toliko ozdraveli, skrbelo se je za to, da so imeli kaj čitati in s čem se zabavati, bilo je v bolnišnici nekoliko časopisov in mnogo knjig, tombole, domino, tudi karte (naj se tega nikdo ne vstraši, podajale so se jim tudi cigarete in cigare; tri gospé so celi dan se sprehajale po bolnici, bolnikom kaj pripovedovale, jim čitale in pisale, ako je kdo želel, pa ne mogel sam. Taki pripomočki so spravili naše bolne junake na noge, in ko se je kdo ozdravil, ako se ni vrnil k armadi, ga je komitet na svoje stroške odpravil domú; vsacemu, kdor ni imel svojih sredstev, se je dala zadostna obleka, po zimi kožuh, po leti druga vrhna obleka vsacemu po njegovem stanu in še po 2 do 3 rublje denarja. Ruski narod svojih viteških ranjencev ni prepuščal edini vladini skrbi, ampak skrbel je sam za-nje, tako, da v tej čednosti bi se lahko marsikak „omikan“ narod učil pri Ruskem narodu. To je mogoče le pri narodu, ki se vojuje s prepričanjem za veliko, pravno idejo. \*)

Morebiti se bo kdo čudil, da Ruski narod z navdušenjem sprejema svoje vojake, ki se zdaj vračajo s slavne vojske domú. Ruski narod loči svoje vojake od svojih diplomatov. Te dni smo čitali sledeči telegram iz Petrograda: „Prvi se je vrnil v Petrograd lovski polk, kateri se je proslavil z viteškim delom pod Telišem. Zrelišče je bilo ganljivo, kakoršnega nikdar še ni videla naša stolica. Nikakoršne besede niso v stanu, ga popisati: Poletni dan, svetlo solnce, sto in sto tisoč naroda mrgoli po Nevskem prospektu, hiše so

\*) Našo bolnišnico so te dni zaprli in komitet se je razšel. Kapital ni samo cel ostal, ampak pomnožil se je do 35 tisoč; vrh tega je tudi vsa oprava še popolno dobra. Opravo je komitet izročil v shrambo vojaški opravnici, denarni znesek pa poslal v Petrograd družbi „Rudečega Križa“ s tem pogojem, da se vsa oprava in kapital z interesi povrne, kedar bo spet kaka velika vojska. Ravno tako so postopali komiteti v drugih mestih. Družba „Rudečega Križa“ ima tedaj mnogo bolnišnične oprave in skoraj 5 milijonov rubljev v denarji v rokah, da lahko začne spet delati, kedar se bo vojska tam za Balkani in za Karsom ponovila.

okinčane z zastavami, drugimi prti in venci, tlak je popisan s cveticami, okna in strehe so polna ljudi, Moskovski slavolok je okinčan z emblami slave, z imeni bitev, polkov. Cesarjevič naslednik, katerega je spremljalo več velikih knezov, je pozdravil polk pred slavolokom ter ga vpeljal pod slavolok, tukaj je polk pozdravila cesarevna z velikimi knjeginjama, nasproti njim metropolit z višim duhovstvom v cerkveni obleki, sredi trga proti slavoloku mestni župan z odborom, mestni stanovi vsak s svojo zastavo; župan je podal polku „kruh — sol“ na zlati ploški, mitropolit je polk blagoslovil, cesarevna ovila njegove zastave z lavorovimi venci. Polk se je dvinul skozi slavolok; iz tisoč in tisoč ust je zagromelo „ura“! toča cvetic, šopkov in vencev je priletelo izmed naroda na polk, deklice in fantiči so okrožili polk ter ga pokrili z venci itd. \*)

Rusi tudi v Parizu praznujejo zmage. Gosp. Rubinstein in gospá Beloha z 200 pevci in 150 godci in s glasovirom iz Petrograda dajeta v Parizu koncerte v velikanski dvorani Trokadore. Pariški časopisi jako hvalijo koncerte ter pripovedujejo, da nikomur še se ni posrečilo napolniti s poslušalci te velikanske dvorane. Ruski koncertanti so jo prvi napolnili, tako da že v drugem koncertu ni ostalo niti enega mesta praznega. Naj dodam še to, da v svetovni razstavi v Parizu so prejeli Ruski razstavljalci 19 glavnih premij 84 zlatih medalij, 146 srebrnih, 229 bronsovih medalij in 205 pohvalnih pisem. Pač odlično pripoznanje Ruskega „uma in dlana“.

Enkrat sem že omenil, da se nabira denar za spominek Puškinu. Denarja v ta namen je že skupaj 80.000 rubljev. Spominek Puškinu bodo postavili v Moskvi, kjer se temelj že pripravlja, granitno podnožje je tudi že na poti iz Finlandije, bronovo podobo pa izdelujeta v Moskvi akademik Opekušin in fabrikant Kohun. Vsi stroški so proračunjeni na 74.000 rublj. Tedaj bo 6000 rubljev ostalo za prihodnja popravilja, kedar bo treba. Spominek ima biti dodelan in odkrit 1. oktobra 1879. leta.

Iz Novomesta. (*Vabilo.*) Čitalnica naša napravi za god Nj. Veličanstva prihodnjo nedeljo zvečer ob pol 8. uri svečanost s koncertom in tombolo na korist družinam v Bosno odšlih rezervistov. Podpisani odbor vljudno vabi častito občinstvo, naj se dobrodejnega podvzetja prav obilo udeleži po izgledu družih društev naše domovine, pa tudi družih Avstrijskih mest.

Odbor čitalničin.

Iz Kranja 20. sept. (*Napredek mesta; zguba gimnazije; svečanost Koseskemu na čast.* — Konec.) Le škoda, da je temu, tako naprednemu mestu, neki sovražni vpliv eno najlepših ustanov, namreč gimnazijo, vzela. Nočem se spuščati v razlaganje, kolika je to škoda za Kranj kakor v materialnem, tako tudi v duševnem obziru, le poudariti moram to, da se čudno razsvetljuje liberalska skrb za omiko naroda s tem, da se odpravljajo šole, katerih korist, dá! potreba je dokazana. Svet se poprašuje, zakaj? a ne more najti pravega vzroka; morda ga vé neka narodu našemu zmiraj sovražna stranka, vsaj je zelo sumljivo, da se ona, kakor sama očituje, temu veseli. Tedaj, kulturinosci („lucus a non lucendo“) se veselí, da se šole odpravljajo, to je, da se omiki ovire delajo; oni se veselí, da se mestu Kranju, da se narodu škoda godí! In taki ljudje pravijo, da so prijatelji našega naroda! Človek ne bi verjel — al res je — da se temu veselí celó taki ljudje, kateri bodo sami zavoljo tega škodo trpeli, ker bodo

morali svoje sinove odslej v Ljubljano pošiljati v gimnazijo. Tu mora pač ali topoglavost biti strašna ali pa strankarska strast tolika, da zadušuje vsako trezno in pametno mišljenje. Sramota je eno in drugo. Svet ne more verjeti, da se Kranjska gimnazija odpravlja zavoljo varčnosti, ker se ravno sedaj druge snujejo, na pr., v predmestji Wieden v Beču, — ne more tega verjeti, ker se zakotne gimnazije, kakor, na pr., Kočevska, ne odpravljajo, ampak nadalje vzdržujejo. Ne more ni število učencev, pravi svet, biti vzrok, da mora nehati Kranjska gimnazija, ker bi sicer zopet Kočevska morala nehati pred Kranjsko, kajti ona je imela zmiraj mnogo manj učencev, kot ta, tako jih je lani Kočevska imela 45, Kranjska 85, tedaj skoraj še enkrat toliko in še letos vpisalo se je v Kranjsko gimnazijo, ki ima sedaj le še tri razrede, svojih 60 učencev, tedaj še v samo 3 razrede mnogo več, kot jih je Kočevska lani imela v 4 razredih, a vendar se ne sliši, da bi Kočevska, ki je tudi sicer samó neprikljna Novomeški, imela nehati. — Število učencev tudi zavoljo tega ne more biti vzrok nehanju Kranjske gimnazije, ker ima sedaj več učencev, kot jih je pred nekimi leti imela; leta 1870., 1871. in 1874. imela jih je, kakor se iz programa vidi, samo 70, 56, 62, a sedaj jih ima samo v 3 razredih 60 (ko bi letos imela tudi še 1. razred, štela bi jih gotovo okoli 100), na koncu preteklega šolskega leta pa jih je imela 85, in vendar se ona leta ni mislilo na to, da se odpravi, ampak še le sedaj (eno leto po srečni volitvi deželnega poslanca) toraj ne more število učencev biti temu vzrok. — Kranjska gimnazija osnovala se je, kakor izrečno v dotičnem vladnem odpisu stoji, med drugim zato, da se nekaj mladine odvrne od Ljubljanske, tedaj prenapolnjene gimnazije. — Danes raste število učencev na Ljubljanski gimnaziji tako silno, da so, kakor je uni dan „Slov. Nar.“ poročal od učencev, ki so se za slovenski oddelek 1. razreda oglasili, 42 odbili ter jih niso hoteli sprejeti (od učencev, ki so se prijavili za nemški oddelek, odbili so po istem sporočilu samo enega, kar je vsakako zelo sumljivo!) danes — pravim — se ruši Kranjska gimnazija in marsikateremu mladenču jemlje se ugodna prilika daljnega izobraževanja! Marsikak gorenski mladeneč bo moral sedaj odreči se više omike, ker ne bo imel prilike ali sredstev, vzdrževati se v Ljubljani. Tako se Kranjska gimnazija ne odpravlja samo na škodo mestu, ampak omiki našega naroda sploh. Nadejati se moremo, da se bodo današnje nemile razmere kmalu na bolje obrnile in da bo Kranj svojo gimnazijo zopet nazaj dobil. Ni pa dvomiti, da bodo Kranjski mestjani zato vse storili, kar bo mogoče, in šlo bo, če se le o pravem času, s pravimi pomočki delo začne. — Kako lepo so vrli naši narodnjaki slavili 80. rojstni dan slavnega našega pesnika Koseskega, poročale so „Novice“ že v 38. listu. Jaz dodajam le še iskreno željo, naj bi prijazno Podbrezje še več let tako srečno bilo imeti Koseskega v svoji sredi!

Savinski.

Iz Litije 25. sept. — „Danes sem pa jaz fajmoštra delal“ — je rekel preteklo soboto tukajšnji c. k. okrajni komisar pl. Gozani, ko je v pisarni okrajnega glavarstva nekega železniškega uradnika iz Zagorja po običaji civilnega zakona poročal z nevesto, katera je s svojim ženinom vred že poprej za brezversko (konfessionslos) se proglasila. To je menda na Kranjskem drugi primerljaj „civilne poroke“, kakor naše ljudstvo „civilni zakon“ imenuje, s tem razločkom, da mož in žena tega najnovejšega zakona sta tujca, — v prvi že pred nekimi leti v Šiški sklenjeni taki zakon pa sta stopila domači mož in žena, pa sta se pozneje premislila in se po propisu naše matere cerkve poročila.

\*) Take svečanosti so zdaj v Moskvi, Petrogradu in več drugih mestih vsak dan. Posebno veličastni so bili sprejeti v Moskvi in Petrogradu gvardjci.

Iz Ljubljane. — Odbor Goriškega političnega društva „Sloga“, ki se je proti silstvu lahonskemu tako krepko vstopilo na noge, da je za dejanske dokaze verne udanosti prejelo od Njegovega veličanstva cesarja toplo pohvalo, je po soglasnem sklepu od 28. septembra poslal klubu Kranjskih narodnih poslancev pismo iskrenega priznanja za njihovo pogumno brambo ustavnih pravic slovenskega naroda, v katerem med drugim pravi: „Vaše možato postopanje, Vaše neustrašljivo zagovarjanje narodnih pravic vzbudilo je med Goriškimi Slovenci iskreno radost, kajti z borbo za naše brate na Kranjskem borite se tudi za nas, in zmaga naših bratov na Kranjskem tudi je naša zmaga. Le tako je mogoče, da se vresniči srčna naša želja, biti z Vami kedaj zedinjenim v eno kronovino monarhije Habsburške“.

— (Nekoliko pogačic iz deželnega zbora) naj na kratko omenimo na tem mestu, ker obsirniši popis moremo primesti še le drugi pot. Preteklo soboto so se zagovorniki Litijskega okrajnega glavarja pl. Vestenecka dvakrat prav hudo spekli. Pri debati o Veliko-gaberški šoli sta namreč poslanca Klun in Svetec poročala, kako se je ta šola zoper odločno voljo večine dotičnih občanov snovala in da je pl. Vesteneck celó peticijo zoper to šolo v prepoved djāl. Vsemu temu je pl. Vesteneck brez odgovora na to, česar sta ga govornika Klun in Svetec dolžila, odgovarjal po svoji navadi le z frazami in nekimi številkami, katere bi menda še v loteriji, če bi jih kdo stavil, nič ne zadele. Vladni svetnik g. Hočevár, ki gotovo ni hotel pl. Vestenecka žaliti, a vendar resnice ne tajiti, je potrdil, da se ta šola res že od leta 1852 snuje in se je zaradi vednega nasprotovanja dobičnih občanov še le zdaj osnovala. O prepovedani peticiji je poročevalec Dežman hotel pl. Vestenecka lepo umiti s patoiznim izklikom: v vsi Avstriji ga ni okrajnega glavarja, ki bi objavil tako prepoved, kajti s tem bi nasprotnikom le še orožje v roke potisnil pa ga še bolj umazal. Ta britka obsodba Dežmanova intimnega prijatelja njegovega Vestenecka se je namreč poslancu dr. Poklukarju tako pikantna zdela, da je ni mogel brez pečata pustiti, katerega je pritiskal na razsodbo Dežmanovo s tem, da je zagotovil vkljub vsi „nemogočnosti“, ki jo je Dežman izrekel, resničnost tega, da je pl. Vesteneck prepovedal prošnjo, ker jo je sam imel v rokah s podpisom Vestenekovim. Ako Vam drago, gospodje, — je dodal dr. Poklukar, — poskrbim Vam to prepoved, da jo sami vidite. Poslanec Dežman je tu nehoté (?) pa prav kakor pajk predel mrežo, da se jeljubljenec Vesteneck popolnoma v njo vjel. —

Ne bile bi „Novice“ pravične, ako bi zamolčale viteško vedenje poslanca Savinschega zoper nasvet poslanca Navratila, ki je predlagal, naj se na Metliški ljudski šoli ustanovi 5. učitelj. To je očitno koristen nasvet, kateremu zoperstavljati bi se najmanj smel Savinscheg, rodom Metličan. Al strast je dr. Savinschega na tako krivo pot zavila, da se ni mogel iz nje izmotati tudi z dvema na videz Metliškem okraju ugodnema nasvetoma ne, kajti tako malovredna sta bila, da so ga vsi njegovi tovariši na cedilu pustili. Če po takem vitez Savinscheg ni še „Ehrenbürger von Möttling“, ne bo zdaj več.

Še nekaj bi imeli med „pogačice“ ali „pikanterije deželnega zbora“ vvrstiti, namreč: kako je včeraj poslanec Potočnik „hvalil“ knstosa Dežmana, poslanec Klun pa Vestenecka kot konservatorja deželnih starin — al ker prostora ni, pride poročilo drugič.

Prihodnja seja deželnega zbora je v soboto,

— (Dvojna redka slovesnost) se je obhajala v nedeljo 29. septembra v frančiškanski cerkvi, ki je bila ljudstva tako polna, da se je vse trlo in s cveticami tako okinčana, kakor da bi bili vsi vrtnarji Ljubljanski ta dan svoje vrte prenesli v cerkev pred mostom. In res se je tu obhajala ena svečanost na čast možá, ki, čeravno menišek, je vendar eden najbolj popularnih mož Ljubljanskega mesta — to je mnogozasluženi gospod pater Benvenut Chrobat, ki je v nedeljo obhajal zlato mašo. Druga slovesnost je veljala spoštovanemu fratrú Tobiju Verniku, ki je to nedeljo obhajal 50letnico svoje samostanske obljube.

— (Tombolo pod milim nebom) na kapucinskem trgu poleg zvezdnega drevoreda prihodnjo nedeljo, popoldne od treh naprej, napravi tukajšnje meščanske bolnike podpirajoče društvo. Kar bode pri tej tomboli po odbitih stroških dobička ostalo, je namenjeno na pol blagajnici imenovanega podpornega društva, na pol pa ranjenim vojakom. Stvar ta, ki se vrši na prostem, je pri nas še nova, al ravno zato, da se s tablico, ki velja 20 kr., utegnejo dobiti dobitki lepi v srebru in družih krasnih rečeh in da to, kar se skupi, je namenjeno dvojnemu milodarnemu namenu, bo gotovo iz mesta in dežele privabilo na tisoče ljudstva v nedeljo popoldne na kapucinski trg — se ve da — če bode vreme lepo. Dobitki znašajo blizo 300 gold. v srebru in sicer bode: 5 tîrn po 5 gld., — 4 kvaterne po 10 gld., — 3 kvinterne po 20 gold., — prva tombola 100 gold., druga pa 50 gold. Z visokega nalašč napravljenega stolpa se bodo kazale vlečene srečke črno pisane na belem planem. Vsi dobitki so bogato dekorirani. Tablice po 20 krajc. se dobivajo že zdaj v mnogih štacunah, loterijah in trafikah. Ko bi v nedeljo vreme neugodno bilo, se preloži tombola na prvo prihodnjo lepo nedeljo.

— (Gospico Ido Kühnlovo) je po prijaznem priporočilu gospé pl. Radičeve slavni slikar J. Aigner na Dunaji meseca avgusta sprejel v svoj slikarski atelier, kjer ima pod vodstvom toliko cenjenega umetnika zaželeno priliko, še bolj se izuriti v slikarstvu, do katerega ima priznan lep talent.

Živinorejce Kranjske še enkrat opomnimo, da prihodnjo sredo dopoldne, kakor je bilo v zadnjem listu „Novic“ oklicano, je prodaja juncev Muriškega (štajarskega) plemena, iz državne subvencije nakupljenih.

Po želji posestnika Jurija Bobnarja v Lahovčah pri Cerkljah na Gorenškem naznanjamo pri tej priliki, da ima on lepega, 3½ leta starega, za plemo jako pravega junca Muriškega rodú na prodaj.

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Bivanje presv. cesarja poslednje dni u. m. med zvestimi Tirolci je kazalo pač jasno lahonskim rogoviležem, da Trident ni še tako zrelo jabelko, da bi Italiji padlo v naročje.

— Ponavljajo se glasi, da državni zbor se začne 17. dne t. m., ki bode nemudoma moral voliti poslance v delegacijo, katera bo morala dovoliti novcev za zasedo Bosne in Hercegovine.

Iz Budapešta 1. okt. Finančni minister Szell se je odpovedal ministerstvu, in vsi ministri so se pridružili odstopu. Tako objavlja „Pest. Lloyd.“

Listnica vredništva. Gosp. M. V. pri sv. M.: Oni ukaz, razposlan vsem c. k. deželnim šolskim svetom z naročilom, da ga objavijo vsem okrajnim šolskim svetom, je od 27. julija 1878 šteř. 12.123.